

Daruind vei dobandi de Nicolae Steinhardt

Orb, neghiob si stramt la minte, cum ma aflu, n-am fost totusi atat de stupid si nestiutor incat sa cred ca Hristos ne cere sa dam din prisosul nostru: asta o fac doar si paganii. Am fost insa indeajuns de nepriceput si de ratacit in bezna spre a cugeta - ceea ce pare intru totul conform cu invatatura crestina - ca ni se cere sa dam din putinul nostru, de nu si din prea putinul nostru. Ba am si mers pana la a ma invoi cu ideea ca din pilda celor doi bani aruncati de femeia vaduva in cutia darurilor (Marc 12, 41-44 ; Luca 21, 1-4) reiese indemnul de a da tot ce avem, toata avutia noastra.

A fost nevoie sa nimeresc a citi, acum catva timp, un text al poetului francez Henri Michaux (1899-1998) pentru a intelege, cutremurandu-ma, infiorandu-ma, ca Hristos ne cere cu totul altceva.

Si anume: sa dam ce nu avem.

Orb, neghiob si stramt la minte am fost. Si ferecat in chingile bunului simt celui mai lamentabil. Cum de mi-am putut inchipui ca Hristos-Dumnezeul care a primit sa Se intruizeze si sa moara pe cruce aidoma celui mai nefericit si mai ticalos dintre muritori, ne va cere sa dam din prisosul ori putinul avutului nostru ori chiar avutul acesta intreg? Cum de ne-ar fi chemat la actiuni atat de simple, de apartinatoare lumii acesteia, de posibile adica?!

Paul Claudel nu ni-l definise oare pe Dumnezeu atribuindu-I grairea: De ce va temeti? Sunt imposibilul care va priveste?

Hristos, asadar, aceasta chiar ne cere: imposibilul: sa dam ce nu avem.

Dar sa-l ascultam pe Michaux: in manastirea unde ar dori sa fie primit se prezinta un candidat la calugarie. Ii marturiseste staretului : sa stiti, Parinte, ca nu am nici credinta nici lumina nici esenta nici curaj nici incredere in mine si nici nu pot sa-mi fiu mie insumi de ajutor, iar altora cu atat mai putin; nimic nu am.

Firese ar fi fost sa fie de indata respins. Nu asa insa. Ci staretul (abatele, zice poetul francez) ii raspunde: Ce-are a face! Nu ai credinta, nu ai lumina; dandu-le altora, le vei avea si tu. Cautandu-le pentru altul, le vei dobandi si pentru tine. Pe fratele acesta, pe aproapele si semenul tau esti dator sa-l ajuti cu ce nu ai. Du-te: chilia ta e pe coridorul acesta, usa a treia pe dreapta.

Nu din prisosul, nu din putinul tau, ci din neavutul tau, din ceea ce iti lipseste. Daruind altuia ce nu ai - credinta, lumina, incredere, nadejde - le vei dobandi si tu.

"Trebuie sa-l ajuti cu ceea ce nu ai." "Dand ce nu ai, dobandesti si tu, cel gol, cel pustiit, cele ce-ti lipsesc."

"Cu ceea ce crezi ca nu ai, dar care este, care va fi in tine. Mai adanc decat adancul sinei tale. Mai tainuit, mai infasurat, mai limpede izvor navalnic care circula fara oprire, chemand, imbiind la partasie."

Da, numai asa putea vorbi un slujitor al lui Hristos, al Celui tainic: paradoxal (precum intotdeauna ne-a invatat: de vrei sa carmuiesti, slujeste; de vrei sa fii inaltat, smereste-te; de vrei sa mantuiesti sufletul, pierde-l pentru Mine; de vrei sa-ti recastigi nevinovatia, recunoaste-te vinovat) si uluitor (de vei da ce nu ai, vei dobandi si tu ceea ce ai dat altora).

Nicaieri, in afara de Evanghelia, nu cred sa se fi vorbit mai raspicat si mai crestineste decat in micul poem al lui Michaux care mi-a starnit stupefactia si entuziasmul. Poate in unele fragmente din Fratii Karamazov si Demonii, poate Cervantes faurindu-l pe El nuestro Senor Don Quijote, El Christo espanol, poate Albert Camus in textul despre Oscar Wilde (intitulat Artistul in puscarie) si despre mergerea catre Hristos nu prin suferinta si durere (cale buna, inferioara totusi), ci prin exces de fericire si in clipe de euforie (cale superioara). Nicaieri nu cred ca vreun poet ori prozator sa fi vorbit mai de aproape de Cel neapropiat.

Dand ce nu avem, dobandim, prin ricesu ceea ce - cu nemaipomenita sfruntare - ne-am incumetat a darui altuia. Lectia e valabila pentru orice crestin, cleric sau mirean. Pentru monah indeosebi. Sa nu se ingrijoreze, sa nu se sperie, sa nu se framante calugarul care isi simte launtrul desart, bantuit de neincredere si slabiciune, cuprins de intuneric si seceta; sa nu ia catusi de putin aminte la acestea toate. Ispite ale deznadejdii, netrebnice siretenii ale celui rau si uscat. Sa dea celor care vin la el - in chilia lui, in gradina manastirii, pe cerdacul arhondaricului, la usa altarului - ca sa afle credinta, intarire, lumina si o bruma de speranta - ceea ce ei asteapta de la el si ceea ce el prea bine stie ca in clipa aceea se poate intampla sa nu aiba. Sa le dea. Si, dandu-le, se vor rasfrange si asupra-i, se va milui si el din pomana facuta altuia.

"Dand lumina pe care nu o ai, o vei avea si tu." Nu cumva prin cuvintele lui Michaux ni se lamureste mai in adancime textul de la Matei 25 despre Infricosata Judecata? Nu cumva cei buni au dat insetatului din apa de care si ei duceau lipsa; infometatului din hrana pe care nu o aveau; celui gol, haina dupa care si ei jinduiau?...

Secretul vietii calugaresti se arata a fi: sa indraznesti a da ceea ce vremelnic se intampla sa-ti lipseasca. Iata paradoxul crestin in toata plinatatea, splendoarea si virtutea lui. Dar iata si fagaduinta uluitoare: dand ceea ce nu ai, dobandesti ceea ce ai stiut sa dai din golul fiintei tale. Darul suprafiresc se reflecta asupra-ti, se intoarce la tine ca un bumerang, ca o raza de lumina proiectata de oglinda - si te inavuteste, te implineste, te covarseste.

Desigur. Nici nu se putea altminteri! Cum oare am putut gandi macar o clipa - necum ani de zile - ca Hristos doreste sa dam din ce avem: prisosul, putinul, totul! Mare isprava, destoinica scofala! prea omeneasca, sarmana, jalnica treaba. Altceva ni se cere: ce pare a fi cu neputinta. Altceva ni se fagaduieste: ceea ce nu-i de conceput si de necrezut!

Sa piara de la noi, calugarii, orice spaima, nesiguranta, sfiala, teama de fatarnicie: calugarul e merit a da altora credinta si lumina macar de-i vor lipsi lui vreme mai scurta ori mai lunga. Chiar de se afla in criza de acedie. Chiar daca s-a facut vinovat de slabirea avantului si statorniciei monahale.

Va putea oare? Va fi in stare a savarsi minunea? Desigur, dat fiind ca este din ceata celor despre care Hristos a spus ca "*ei nu sunt din lume si Eu nu sunt din lume*" (Ioan 17,16). Si iarasi: "*Dar nu numai pentru acestia ma rog, ci si pentru cei ce vor crede in Mine, prin cuvantul lor*" (Ioan, 17, 20). Iar la Faptele Apostolilor (20,35) Pavel asijderea graieste: "*Trebuie sa ajutati pe cei slabi si sa va aduceti aminte de cuvintele Domnului Iisus, caci El a zis: Mai fericit este a da decat a lua.*"

In adevar, dand peste fire, luam har peste har. Cel slab, prin urmare, sa rosteasca: da-mi, Doamne, cand sunt descumpanit si gol, vointa si nerusinare ca sa pot da din ceea ce nu am. Tu fa ca darul acesta al meu - paradoxal, absurd si indraznet - sa se intoarca asupra-mi prin mila Ta care socoteste intelepciunea oamenilor drept nebunie si adagiul "Nemo dat quod non habet" arama sunatoare si chimval zanganitor. Tu care ceri numai imposibilul si faptuiesti numai ce mintea omeneasca nu poate sa priceapa.